

ОПШТИ ПОДАЦИ

Назив школе:

”Стеван Сремац”

Разред:

IV

Професор:

Ивана Лазић

МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ

Наставни предмет:

Природа и друштво

Наставна тема:

ОСВРТ УНАЗАД ПРОШЛОСТ

Наставна јединица:

СРБИЈА У ДОБА НЕМАЊИЋА– држава

Садржај наставне јединице:

и владари

Држава Немањића и владари– Стефан

Немања, Стефан Немањић, Радослав,

Владослав, Урош, Растко Немањић (Свети

Сава) , краљ Драгутин, Милутин, Стефан

Дечански, Стефан Душан (Душан Силни) ,

цар Урош (Урош Нејаки); њихова

владавина и освајања; самосталност цркве;

унутрашње уређење државе, задужбине.

Србија у доба Немањића

Долзак Турака на Балканско полуострво

Усвајање знања о истакнутим владарима из

лозе Немањића, уочавање њихових држава.

Претходна наставна јединица:

Наредна наставна јединица:

Циљ часа:

Утврђивање знања о истакнутим владарима

из лозе Немањића (Стефан Немања, Стефан

Немањић, Радослав, Владослав, Урош,

Растко Немањић (Свети Сава) , краљ

Драгутин, Милутин, Стефан Дечански,

Стефан Душан (Душан Силни) , цар Урош

(Урош Нејаки)), њиховим владавинама и

државама.

Оспособљавање ученика за самостално

ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ ЧАСА

- образовни:

утврђивање знања и усвајање нових

садржаја о средњовековној држави и

владарима из лозе Немањића.

-функционални:

-васпитни:	Изграђивање националног идентитета и критичког односа према историји кроз упознавање средњовековне државе и владара из породице. Упознавање средњовековне уметности.
Исход часа:	Ученик уме да наведе владаре из лозе Немањића, Уме да истакне основна обележја њихове владавине, разуме промене територија српске државе.
Тип часа:	Утврђивање
Наставне методе:	Метода разговора, читања и рада на тексту, метода усменог излагања.
Наставна средства:	Полупрограмирани материјал
Облици рада:	Индивидуални, фронтални
Иновативни модели рада:	Програмирана настава
Дидактички медији:	БИМ пројектор
Наставни објекат:	Учионица
Корелација:	Ликовна култура(Упознавање средњовековне уметности) , српски језик (Свети Сава)

Литература:

- Благојевић, М. : *Србија у доба Немањића*, ТРЗ ВАЈАТ и ИРО БЕОГРАД, Београд, 1989.
- Благојевић, М.: *Србија Немањића и Хиландар*, Библиотека *Настава историје*, Београд, 1999.
- <http://www.sr.wikipedia.org/>
- <http://www.znanje.org/istorija.htm>
- <http://www.zvrk.co.yu/>
- Цветковић, Љ. и Антић Д.: *Венац Светог Саве*, Библиотека Глас Цркве, Шабац, 1988.

ТОК ЧАСА

<p>УВОДНИ ДЕО ЧАСА (5 минута)</p> <p><i>Интелектуално-емоционална припрема</i> <i>4 мин.</i></p> <p>Усвајање познавањем кроз именовање и присећање оног што је саопштено или предавано на часу односно временских раздобља и трагова прошлости</p> <p>Усвајање познавањем кроз именовање оног што је предавано на часу о положају Србије <i>3 мин.</i></p>	<p>На почетку часа понављамо садржаје које ченици знају, а неопходни су за разумевање даљих садржаја.</p> <p>Ученицима постављам питања:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Како се назива временско раздобље од десет година? (деценија)</i> • <i>Како се назива временско раздобље од сто година? (век)</i> • <i>Колико век има деценија? (десет)</i> <p>Да бих ученике усмерила на прошлост српског народа питам их: На ком континенту се налази Србија? (Европа), <i>На ком делу Европе тј. на ком полуострву се налази Србија?</i> (Балканско полуострво) <i>Да ли су Срби увек живели овде?</i></p> <p>На БИМ-у гледамо карту насељавања на Балканско полуострво и разговарамо о досељавању Словена и о уједињавању Срба.</p> <p><i>Срби су словенски народ, део велике заједнице словенских народа. У прошлости сви Словени су живели северно од планине карпати. Током прве половине 7. века Срби су се населили на Балканско полуострво. У то време на Балкану је постојала велика и моћна држава која се звала Византијско царство.</i></p> <p><i>Срби су се ујединили и створили своју државу (До краја 12. века српска држава је признавала византијског цара.)</i></p> <p><i>Након тога развијала се Србија Немањића.</i></p> <p><i>На слајду приказујем стари град Рас.</i></p> <p><i>Данас ћете учити о Стефану Немањи, његовим</i></p>
---	--

<p><i>Најава наставне јединице</i> <i>1 мин.</i></p>	<p><i>наследницима и државама којима су владали- о Србији</i> <i>Немањића- држави и владарима.</i> (на БИМ-у се пројектује наслов.)</p>
<p>ЦЕНТРАЛНИ ДЕО ЧАСА (30 минута) <i>Упознавање ученика са</i> <i>начином рада</i> <i>1 мин.</i></p> <p><i>Подела програмираног</i> <i>материјала ученицима</i> <i>1 мин.</i></p> <p><i>Индивидуални рад ученика</i> <i>25 мин.</i></p> <p>Стицање упознавањем и поимањем кроз самостално налажење информација о Србији Немањића- држави и владарима.</p> <p>Стицање увежбавањем кроз примену правила на новим примерима.</p>	<p>Објашњавам начин рада, читамо упутство за рад, посебно наглашавајући да неће бити оцењивања, тако да нема разлога да преписују решења, већ да им материјал омогућава да на занимљив начин провере оно што знају и науче нешто ново.</p> <p>Ученицима делим полупрограмирани материјал на којима ученици раде. (У прилогу)</p> <p>Ученици који раније ураде, добијају припремљен материјал као додатни материјал.</p> <p>Док ученици самостално раде, обилазим их и усмеравам, ако је потребно.</p>

<p>ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА (10 минута)</p> <p><i>Систематизација</i> <i>9 мин.</i></p> <p>Усвајање излагањем кроз оно што је научено о држави и владарима.</p>	<p>Када ученици заврше са самосталним радом, приказујем на БИМ-у презентацију.</p> <p>Уз слајдове разговарамо о занимљивостима из живота појединих владара.</p> <p>Ученици усмено одговарају на питања: Слајдови</p> <p>3. Наслов</p> <p>4. Откриј непознату личност Због чега је значајан Стефан Немања? Када је владао?</p> <p>5. Стефан Немања</p> <p>6. Како се зову његови синови?(Вукан, Стефан, Растко)</p> <p>7. Ко је владао овом државом?</p> <p>8. Када је владао Стефан Немања? Када је крунисан за краља? Шта је Србија тада постала? Како су га звали? Зашто?</p> <p>9. Ко је на слици? Због чега је Свети Сава значајан за Србију?</p> <p>10. <i>Манастир Жича задужбина Стефана Немањића, седиште архиепископије.</i></p> <p>11. Откриј непознату личност.</p> <p>12. Када је владао краљ Милутин? које територије је освојио?</p> <p>13. <i>(Милутиново краљевство)</i></p> <p>14. Ко је на слици? Када је владао? ...</p> <p>15. Препознајеш ли шта је на слици? Размисли, због чега је написан законик?</p> <p>16. <i>(Карта Душановог царства. Које територије је освојио</i></p>
--	---

<p>Стигање поимањем кроз самостално откривање нових информација о манастирима и њиховим ктиторима.</p> <p><i>Домаћи задатак</i> <i>1 мин.</i></p> <p>Стигање поимањем кроз самостално цртање лозе Немањића (поменутих истакнутих владара)</p>	<p>Душан?</p> <p>17. Откриј непознату личност.</p> <p>18. Цар Урош</p> <p>19. Зашто се распало српско царство?</p> <p>Замисли да си цар. Да ли је лако владати царством.</p> <p>20. Распад царства</p> <p><i>Како сазнајемо прошлост?</i> (Списи, предмети, ... објекти, грађевине,) <i>Манастири су грађевине које су изграђене у прошлости и вековима сведоче о њој.</i></p> <p>Како знамо како су владари? (Преко слика) Како се зову те оригиналне слике? (Фреске) Где се оне налазе? (На зидовима манастира и у црквама.) Како се праве? (Слика се на влажном малтеру)</p> <p>На слајдовима (од 21 до 35) откривамо поједине манастире и њихове ктиторе, као и фреске очуване у њима.</p> <p>Направи лозу Немањића. (ученици треба да се служе стеченим знањем или припремљеним материјалом)</p>
---	---

ИЗГЛЕД ТАБЛЕ

Србија у доба Немањића

*СРБИЈА НЕМАЊИЋА
ДРЖАВА И ВЛАДАРИ*

УПУТСТВО ЗА РАД

Помоћу овог материјала самостално ћеш утврдити знања о Немањићима- држави и владарима. Садржај је подељен на мање делове. Сваки део садржи и нову информацију и задатак. Пажљиво прочитај информацију, а затим покушај да решиш постављене задатке. После сваког задатка провери да ли си тачно одговорио на питање. Тачна решења се налазе на последњој страни. НЕМОЈ гледати решења пре него што самостално одговориш на задатак. ако је твој одговор тачан, можеш да пређеш на следећу страну материјала. Уколико твој одговор није тачан, поново прочитај текст, исправи уочену грешку, па тек онда настави са даљим учењем.

Желим ти успешан рад!

СТЕФАН НЕМАЊА

Самосталну Српску државу, независну од Византије основао је средином 12. века велики жупан **Стефан Немања**. Његова престоница била је у Расу. Имао је три сина: Вукана, Стефана и Растка, који је познат као Свети Сава. За време своје владавине дуге три деценије, Немања је постигао велике успехе. Ратујући против проширио је српску државу и ослободио је власти византијског цара. Наследници Стефана Немање, по њему названи Немањићи, владали су српском државом два века.

1. Самосталну Српску државу основао је _____
средином _____ века и владао је _____ деценије.

2. Како су се звали синови Стефана Немање?

_____, _____, _____

3. Немањићи су владали српском државом:

(заокружи тачан одговор)

а) триста деценија

б) четири века

в) два века

Ова карта је штампана на провидној фолији како би преклапањем могло да се изврши

упоређивање.

СТЕФАН НЕМАЊИЋ

Стефан Немањић је владао Србијом крајем 12. века и почетком 13. века и очувао Србију свог оца Стефана Немање.

Године 1217. Стефан Немањић је крунисан за краља. Као први краљ Србије добио је назив **Првовенчани** (првокрунисани). Од тада је Србија била краљевина. Стефанови наследници су били његови синови Радослав, Владислав и Урош I.

4. Када је владао Стефан Немањић? _____
  5. Које године је крунисан за краља? _____
  6. Како је Стефан назван ? _____
  7. Упореди територије државе Стефана немање и Стефана Првовенчаног. Шта закључујеш?
-
-

РАСТКО НЕМАЊИЋ-СВЕТИ САВА

Растко је као младић добио од оца (Стефана Немање) на управу Захумље. Њега није занимао позив државника и ратника и одлучио је да се посвети монашком животу. Као врло млад замонашио се на Светој Гори и добио име Сава. У време док је владао Савин брат Стефан Првовенчани, Сава је основао самосталну цркву и постао њен први поглавар-први српски архиепископ.

8. Сава је у Србији основао _____ и

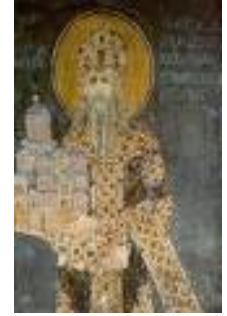
постао _____

✓ *Размисли шта још знаш о Светом Сави? Зашто је Свети Сава школска слава?*

КРАЉ МИЛУТИН

Крајем 13. и почетком 14. века владао је Милутин Немањић. Милутин је син Уроша I, унук Стефана Првовенчаног.

Успешним ратовањем против Византије, он је освојио Македонију и знатно померио границе на југу Србије. Милутина наслеђује његов син Стефан назван Дечански.

9. Милутин Немањић је владао:

(заокружи тачан одговор)

- а) почетком 15. века
- б) крајем 13. и почетком 14. века
- в) почетком 14. века

СТЕФАН ДУШАН

Стефан Душан Немањић владао је у првој половини 14. века, био је најмоћнији владар из породице Немањић. Наследио је оца Стефана Дечанског.

Велики део своје владавине провео је у освајањима. Душан је против Византије водио неколико ратова и освојио простор данашње Албаније и велики део Грчке. Створио је највећу и најмоћнију државу на Балкану и прогласио се царем. Тако је Србија постала **царство**. Првог српског цара народ је прозвао **Душан Силни**.

10. Када је владао Стефан Душан Немањић ? _____

11. Душан Силни је био: (заокружи тачан одговор)

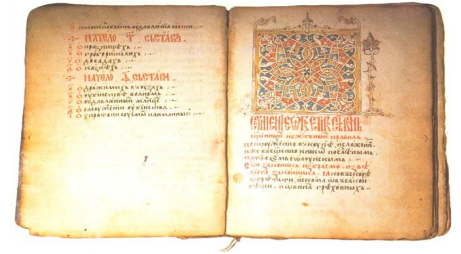
- а) принц
- б) царица
- в) цар

12. Упореди територије државе Стефана Немање, Стефана Првовенчаног и Душановог царства. Шта закључујеш?

ДУШАНОВ ЗАКОНИК

Душан Силни створио је пространу и моћну државу. Душан је уредио државу доношењем Законика. Овим документом утврђена су права и обавезе свих становника Србије. Закоником су биле предвиђене и разноврсне казне за оне који нису поштовали правила.

Члан 3 из закона

И ниједна свадба да се не учини без венчања. Ако ли се учини без благослова и питања цркве, таква да се разлучи.

Члан 64 из закона

Сирота преља да је слободна исто као и поп.

Члан 172 из закона

Све судије да суде по закону, право, како пише у Законнику, а да не суде по страху од цара.

13. Који владар је донео Законик? _____

ЦАР УРОШ

Пошто је цар Душан умро, царевином је владао његов син цар Урош, последњи владар из породице Немањић. Владао је у другој половини 14. века. Млади владар није имао способности славног оца ни као владар ни као ратник.

У држави је било много великаша, моћних и богатих људи, који су поделили царство на мале области и њима управљали као самостални владари. Власт цара Уроша нису признавали. Све је то јако ослабило државу. Тако се распало царство. Последњег владара из породице Немањић народ је прозвао **Урош Нејаки**.

14. Како се звао последњи владар из породице Немањић?

_____

15. Када је владао? _____

16. Како га је народ прозвао? _____

ТАЧНИ ОДГОВОРИ

1. Самосталну Српску државу основао је Стефан Немања средином 12. века и владао је три деценије.
2. Како су се звали синови Стефана Немање?
Вукан, Стефан, Растко
3. Немањићи су владали српском државом:
в) два века
4. Стефан Немањић је владао Србијом крајем 12. века и почетком 13. века
5. Године 1217. Стефан Немањић је крунисан за краља.
6. Као први краљ Србије добио је назив Првовенчани (првокрунисани).
7. Територије српске државе којима је владао Стефан Немања очувао је његов син Стефан Првовенчани.
8. Сава је основао самосталну цркву и постао њен први поглавар-први српски архиепископ.
9. б) крајем 13. и почетком 14. века
10. Стефан Душан Немањић владао је у првој половини 14. века
11. в) цар
12. Душан Силни је проширио територије Србије.
13. Душан Силни је уредио државу доношењем Законика
14. Цар Урош је последњи владар из породице Немањић.
15. Владлао је у другој половини 14. века.
16. Народ га је прозвао **Урош Нејаки**.